

NOKTURN

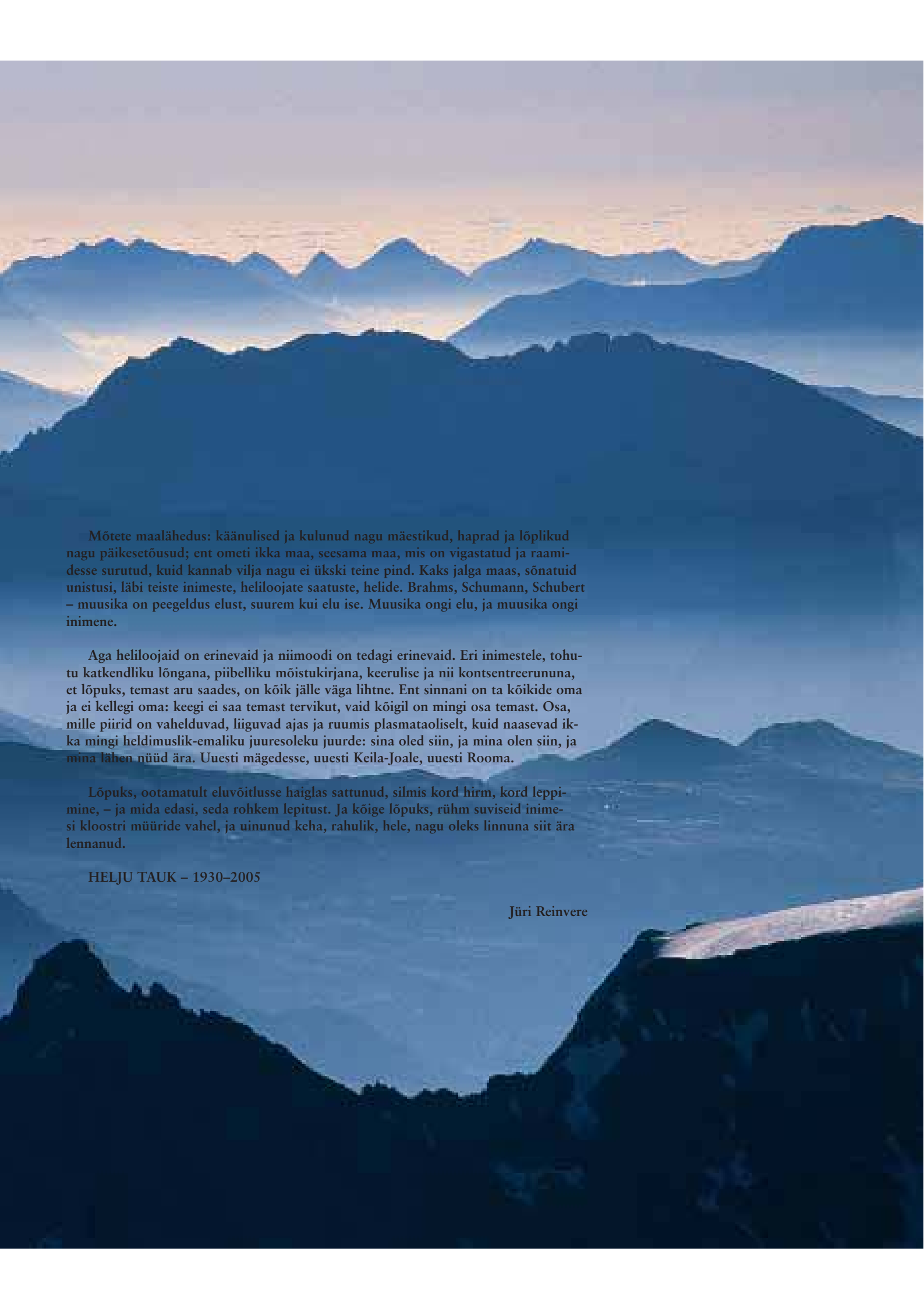
Allalastud kardin, hääbuv Sõpruse puistee liiklus, lõpuks peaaegu täielik vaikus. Siis äkki: vari rõdul, öö sumedus; ta vaatab seda, hingab ööd, läheb ja katsub siis uuesti magama jääda.

Öölamp süttib ja kustub, kellavärgi täpsusega, seejärel hommikused uudised, hardshetk, argist muusikat raadiost; öhtul, küllalt vara, langevad kardinad jälle mürinal alla ja tänava poolt vaadatuna tundub, nagu oleks nende taha midagi nähtamatut peidetud.

Seal taga aga – kildudena silpe väikestel paberitükkidel, paberiribasil, korrastamata, katkendlikke telefonikõnesid, inimeste sihituid pihtimisi, kiljatavat rõõmu, seotuid otsinguid, ajaleheväljalõikeid, edasi mõtlemist. Peaaegu ainult edasi mõtlemist: mõte pidi algama mujalt, seejärel leidis ta tiivad, ja liugles nende kohal – mõtete, mis olid palju sagedamini sõnatud, kui kunagi välja paistis – liuglemist mõtete peal nagu merelinnud maast üles auravatel õhumassiividel.

Kaos korrastub välkudena, sähvatuslikeks mõteteks, rabavateks mõteteks, teemantideks, leitmotiivideks, haarab kirkastunust mõttest kinni ja seejärel haihtub kohe jälle laiali; – kobrutab ja mäsleb, kuni jõuab sekundi pärast, tunni aja pärast, homme uuesti järgmise mõtteni. Väljatõmmatud telefon, rahumeelne autode suhin õues, televiisori helendav ruut pärastlõunaste habemes detektiividega.

Mõtete maalähedus: käänulised ja kulunud nagu mäestikud, haprad ja lõplikud nagu päikesetõusud; ent ometi ikka maa, seesama maa, mis on vigastatud ja raamidesse surutud, kuid kannab vilja nagu ei ükski teine pind. Kaks jalga maas, sõnatuid unistusi, läbi teiste inimeste, heliloojate saatuste, helide. Brahms, Schumann, Schubert – muusika on peegeldus elust, suurem kui elu ise. Muusika ongi elu, ja muusika ongi inimene.

Aga heliloojaid on erinevaid ja niimoodi on tedagi erinevaid. Eri inimestele, tohutu katkendliku lõngana, piibelliku mõistukirjana, keerulise ja nii kontsentreerununa, et lõpuks, temast aru saades, on kõik jälle väga lihtne. Ent sinnani on ta kõikide oma ja ei kellegi oma: keegi ei saa temast tervikut, vaid kõigil on mingi osa temast. Osa, mille piirid on vahelduvad, liiguvad ajas ja ruumis plasmataoliselt, kuid naasevad ikka mingi heldimuslik-emaliku juuresoleku juurde: sina oled siin, ja mina olen siin, ja mina lähen nüüd ära. Uuesti mägedesse, uuesti Keila-Joale, uuesti Rooma.

Lõpuks, ootamatult eluvõitluse haiglas sattunud, silmis kord hirm, kord leppimine, – ja mida edasi, seda rohkem lepitust. Ja kõige lõpuks, rühm suviseid inimesi kloostri müüride vahel, ja uinunud keha, rahulik, hele, nagu oleks linnuna siit ära lennanud.

HELJU TAUK – 1930–2005

Jüri Reinvere